

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

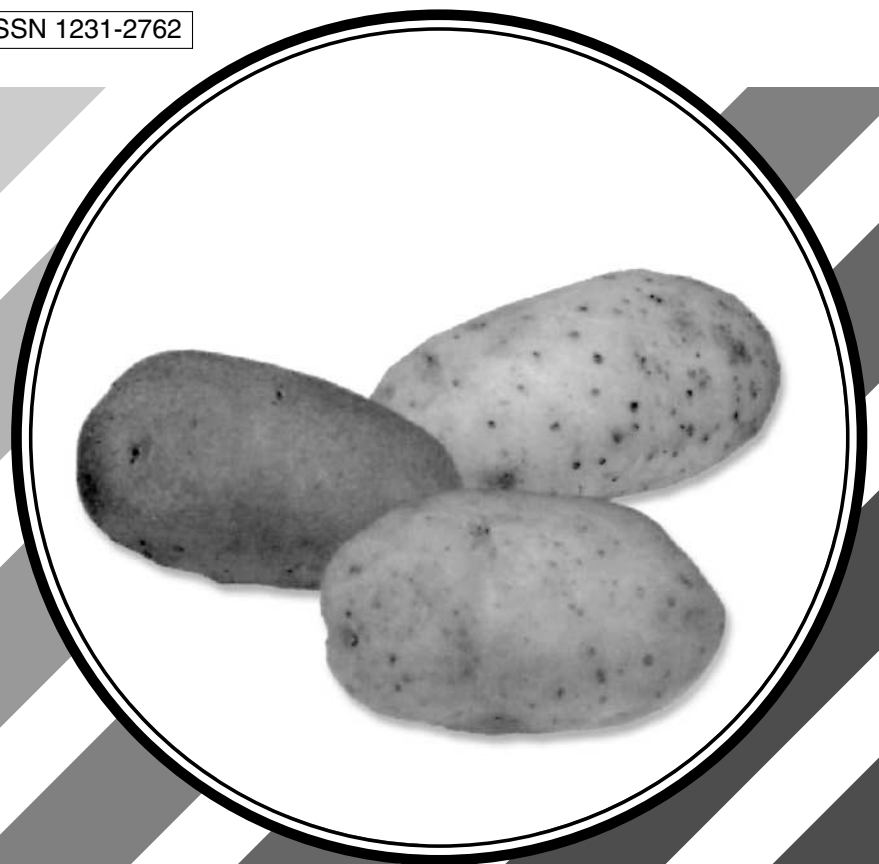
NR
26

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

LISTOPAD 2004

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Rynek ziemniaków w Europie – *J. Rembeza*
- III. Produkcja ziemniaków w Polsce – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- IV. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, E. Rosiak*
- V. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski*
- VI. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr Iwona Szczepaniak

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 770

dr Ewa Rosiak

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 595

dr Jacek Chotkowski

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31 wew. 233

dr hab. Jerzy Rembeza

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31 wew. 232

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 25.10.2004 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2005 r.

REASUMPCJA

Unia Europejska stanowi największy na świecie regionalny rynek ziemniaków. Jej udział w światowej powierzchni uprawy ziemniaków wynosi około 12%, natomiast w światowych zbiorach 20%. W poszerzonej UE około 70% zbiorów ziemniaków przypada na stare kraje ugrupowania, natomiast 30% na kraje, które przystąpiły do Unii w 2004 r.

W 2004 r. w UE-15 powierzchnia uprawy ziemniaków zwiększyła się o ok. 2% do 1267 tys. ha, natomiast w nowych krajach członkowskich, za sprawą ograniczenia produkcji w Polsce, powierzchnia uprawy spadła z 1040 tys. ha w 2003 r. do około 995 tys. ha w 2004 r. Według wstępnych szacunków zbiory ziemniaków w krajach UE-15 wyniosą w bieżącym sezonie około 45,4 mln t, co oznacza wzrost o prawie 10% w stosunku do ubiegłego roku, natomiast w 10 nowych krajach członkowskich 19,1 mln t, czyli o około 6% więcej.

Zbiory ziemniaków w Polsce w 2004 r. wyniosły 13,7 mln ton i kształtują się na poziomie 2003 r. Areal ich uprawy jest systematycznie ograniczany. W 2004 r. powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 713 tys. ha, wobec 766 tys. ha w 2003 r. Od po-

czątku lat dziewięćdziesiątych areal ich uprawy obniżył się o ponad 1 mln ha. W 2004 r. plony ziemniaków wyniosły 193 dt/h i są o 14 dt/ha, tj. o 7,8% wyższe od ubiegłorocznych.

Po tegorocznych zbiorach ceny ziemniaków kształtują się na nieco niższym niż w ubiegłym roku poziomie. Średnioroczne ceny ziemniaków na targowiskach w skali całego sezonu wyniosą około 400 zł/t, wobec 416 zł/t w sezonie poprzednim. Na niższym poziomie ukształtują się również ceny skupu i wyniosą ok. 235 zł/t, wobec 246 zł/t w sezonie 2003/04.

Przerób ziemniaków na skrobię, spirytus i susze spożywcze w sezonie 2004/05 będzie niższy niż w poprzednim i wyniesie nieco ponad 0,9 mln ton. Spadek ten wynika z obniżonego do 145 tys. ton kontyngentu produkcji skrobi po wejściu Polski do UE. Przerób na susze i spirytus będzie prawdopodobnie zbliżony do odnotowanego w poprzednim sezonie. Wzrośnie przerób ziemniaków na pozostałe przetwory spożywcze, choć jego tempo wzrostu może nie być już tak wysokie jak w poprzednich latach.

Poprawiła się sytuacja finansowa przemysłu ziemniaczanego. Zwięk-

szyła się opłacalność produkcji, zmniejszyły się trudności ze zbytem skrobi. Unijny system regulacji tego rynku oraz poziom wsparcia sektora pozwolą utrzymać dobrą kondycję zakładów produkujących skrobię również i w następnych latach.

Spożycie ziemniaków w Polsce nadal jest wysokie. W sezonie 2004/05 wyniesie ono 129 kg/osobę, z czego ok. 90% będą stanowić ziemniaki w formie nieprzetworzonej. Spośród wszystkich krajów poszerzonej Wspólnoty spożycie ziemniaków w Polsce jest najwyższe.

Poprawiła się sytuacja w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami. W sezonie 2003/04 wzrósł do ponad 200 tys. ton eksport przetworów z ziemniaków, wobec 170 tys. ton w sezonie 2002/03. Eksport ziemniaków wyniósł 108 tys. ton. Natomiast w imporcie, podobnie jak w latach poprzednich, dominowały produkty skrobiowe, których łącznie w minionym sezonie sprowadzono ponad 100 tys. ton.

Dodatknie saldo obrotów handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami w sezonie 2003/04 wyniosło

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05 prognoza
Zbiory	25949	19927	24232	19379	15524	13731	13746
Import	24	131	40	71	30	22	26
Razem do dyspozycji	25973	20058	24232	19379	15554	13753	13772
Zużycie w gospodarstwach	18401	14609	17103	13118	9974	8424	86136
- sadzenie	2950	2800	2795	2050	1915	1775	1670
- spasanie	12751	9179	11638	8415	5459	4069	4416
- samozaopatrzenie	2700	2630	2670	2653	2600	2580	2550
Sprzedaż razem	3809	2969	3739	3331	3763	3739	3606
- na konsumpcję	2072	2000	2000	1907	1928	1890	1870
- na zaopatrzenie przemysłu*	1562	908	1655	1405	1695	1741	1586
- na eksport	175	61	84	19	140	108	130
Ubytki i straty	3763	2480	3390	2930	1817	1590	1550

*ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS

ponad 75 mln USD i było o 35 mln USD wyższe od niż w sezonie 2002/03.

W sezonie 2004/05 utrzyma się na wysokim poziomie eksport frytek i chipsów. Z powodu niższej produkcji skrobi ziemniaczanej, jej sprzedaż na rynki zagraniczne może się obniżyć.

Większość polskiego importu ziemniaków i ich przetworów była i jest realizowana z krajów Wspólnoty. W bieżącym sezonie, wobec braku obciążeń celnych w obrotach wewnętrznych, może wzrosnąć ilość

sprowadzanych frytek, chipsów i suszów, ale nadal będzie to relatywnie niski poziom importu. Nie ma natomiast przesłanek wskazujących na możliwość ograniczenia przywozu produktów skrobiowych.

Ceny w kraju są niskie, dlatego import ziemniaków będzie niewielki i w skali całego sezonu wyniesie najwyżej 30–40 tys. ton ziemniaków nieprzetworzonych, z czego zdecydowaną większość będą stanowić ziemniaki wczesne i sadzeniaki. Eksport ziemniaków może być nieco wyższy niż w minionym sezonie i wynieść

ok. 130 tys. ton. Podobnie jak w ostatnich latach w większości będzie on skierowany do krajów WNP, chociaż pewne ilości ziemniaków zostaną ulokowane i na rynku Wspólnoty.

W 2005 r. powierzchnia uprawy ziemniaków ponownie się zmniejszy, o kolejne 5–8%, gdyż ich produkcja w skali całego kraju wciąż jest dużo wyższa od zapotrzebowania rynku oraz potrzeb konsumpcyjnych. W perspektywie kilku lat powierzchnia uprawianych ziemniaków w Polsce może się obniżyć do ok. 500 tys. ha, a produkcja wyniesie ok. 10 mln on.

SUMMARY

Accounting for about 12% of world potato area and 20% of world crops, the EU is considered the largest regional potato market in the world. In the enlarged Community (EU-25) old member countries contribute 70% of potato crops, while remaining part of the crops comes from the newcomers.

In 2004 potato area in the EU-15 was 2% up from the previous year and reached 1267 thousand ha. On the other hand reflecting reduction in plantings in Poland potato area in the new member states declined from 1040 thousand ha in 2003 to ca 995 thousand ha in 2004. According to preliminary estimates potato crops in the EU-15 are expected at 45,4 million tons (10% up from 2003) and 19,1 million tons (6% up) in the new member states.

Polish potato crops in 2004 reminded close to the level observed in 2003 (13,7 million tons). Potato area in Poland is gradually shrinking. Since the beginning of the 90's potato area have declined by 1 million ha; in 2004 totalled 713 thousand ha versus 766 ha in 2003. Potato yield amounted to 193 dt/ha, i.e. 7,8% up from 2003.

Following this year's crop potato prices fluctuate at a slightly lower level than in the previous year. Annual average prices of potatoes on local open air markets are forecast at about 400 PLN/t versus 416 PLN/t in the 2003/04 season. The procurement prices are also forecast lower than reported in the previous season – 235 PLN/t versus 246 PLN/t respectively.

Industrial processing for starch, dried potatoes and ethanol in the 2004/05 season is expected slightly lower than in the previous season at 0,9 million tons. The decline results from production quota for starch, which was lowered to 145 thousand tons after Polish accession. The processing for dried potatoes and ethanol is likely to remain unchanged. The growth in potato processing for other food products is expected to remain, however its rate is likely to decline.

The financial standing of potato industry has improved. The profitability of production increased. The problems with sales diminished. The EU starch market regime and the level of support will allow starch processors to remain in reasonable situation also in the next years.

The consumption of potatoes in Poland still reminds at a high level – the highest among the new member states. In the 2004/05 season it is forecast at 129 kg per capita, of which 90% would be accounted for ware potatoes. Overall potato consumption is forecast at 4,92 million tons.

The situation in foreign trade has improved. In the 2003/04 season potato exports of potato exceeded 200 thousand tons versus 70 thousand tons in 2002/03. The exports of ware potatoes increased to 108 thousand tons. Similarly to previous years the imports are dominated with starch products (over 100 thousand tons).

The positive balance of trade in potatoes and potato products in the 2003/04 season increased by 35 million USD and exceeded 75 million USD.

Exports of chips and crisps in the 2004/05 season will remain strong. Due to lower production of potato starch its exports is likely to decline.

Majority of Polish imports of potatoes and potato products have originated in the EU. Reflecting lack of im-

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Item	1986/87-1988/89	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05 forecast
Crops	36674	19927	24232	19379	15524	13731	13746
Imports	85	131	40	71	30	22	26
Total supplies	36579	20058	24232	19379	15554	13753	13772
On-farm use	24548	14609	17103	13118	9974	8424	9616
- seeds	4723	2800	2795	2050	1915	1755	1670
- feed	17274	9179	11638	8415	5459	4069	4396
- self-provision	2550	2630	2670	2653	2600	2580	2550
Market sales	6273	2969	3739	3331	3763	3739	3606
- ware potatoes	2818	2000	2000	1907	1928	1890	1870
- processing potatoes*	2708	908	1655	1405	1695	1741	1586
- exports	747	61	84	19	140	108	150
Wastes and losses	5939	2480	3390	2930	1817	1590	1550

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO (up to 2003) and IAFE forecast (2004/05)

port duties in intra-EU trade the import of chips, crisps and dried potatoes may increase but its level would still be insignificant. There are no factors indicating the possibility of a reduction in imports of starch products.

Hence domestic prices are low, ware potato imports would be negli-

gible (some 30–40 thousand tons, mainly potato seeds and early potatoes). The export of ware potatoes is expected to slightly increase to about 130 thousand tons. Similarly to the previous year potatoes would be exported mainly to CIS. However some quantities would be traded in the EU.

Potato area in 2005 is expected to shrink by consequent 5–8%, because their production still significantly exceeds the market capacity. In medium run potato area in Poland is forecast to decline to about 500 thousand ha. Production then would total about 10 million tons.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek rzepaku /26/ • listopad 2004,
2. Rynek owoców i warzyw /25/ • listopad 2004,
3. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /20/ • grudzień 2004,
4. Popyt na żywność /5/ • grudzień 2004,
5. Rynek cukru /26/ • grudzień 2004,
6. Rynek ryb /2/ • grudzień 2004,
7. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /27/ • marzec 2005,
8. Rynek pasz /17/ • kwiecień 2005,
9. Rynek mleka /28/ • kwiecień 2005,
10. Rynek ziemniaka /27/ • kwiecień 2005,
11. Rynek drobiu i jaj /27/ • maj 2005,
12. Rynek mięsa /28/ • maj 2005,
13. Rynek zbóż /28/ • czerwiec 2005,
14. Rynek ziemi rolniczej /8/ • wrzesień 2005.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2004 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
